

У ВИРІ БУДНІВ КЛОПІТКИХ

Літа за літами... Петро Миколайович Гуменюк і не зогледівся, коли це стільки назбиралося їх за плечима. Аж 60! Є що згадати ювілярів. Добре бачаться події з дитинства, юності і пізніших часів, коли став на стезю самостійного життя, поринув у вир клопітких буднів, працюючи в колгоспі, редакції, у владних структурах.

І завжди його супроводжувала любов до красного слова. Рано сам прилучився до нього. Ще в 50-60-ті роки почав друкувати в районній газеті свої теплі, щирі вірші про людські почуття, красу ріднокраю, будні земляків. Тоді ж з ініціативи молодого журналіста започатковується в районній газеті літературно-мистецька сторінка «Веселка», яка і сьогодні є однією з провідних у місцевому часописі, згуртовує навколо себе літераторів і митців, допомагає популяризації їх творчості, росту художньої майстерності.

З багатолітнього доробку «Веселки» сформувався і побачив світ перший районний літературно-мистецький альманах «Гостинець», співавтором якого є і Петро Гуменюк. Тепло зустріли читачі надруковані тут його оповідки-бувальщини з життя рідного причудницького хутора Одбережки.

Що ж, Петре Миколайовичу, хай і далі гарно, легко і довго пишеться при доброму здоров'ї на добро і радість людям. Це найголовніше наше побажання з нагоди ювілею. А ще щоб сповнялися інші особисті і сімейно-побутові задумки на нових життєвих етапах, стачило для цього сил, енергії і талану. І хочеться це привітання закінчити такими словами:

*Твоя зоря тобі хай сяє Хай доля щастям обсилає,
Вночі і вдень. Багато літ. Удачам буде довгий лік.*

Заодно пропонуємо увазі читачів декілька творів Петра Гуменюка.

**Працівники редакції районної газети «Рідний край»,
Члени літературно-мистецького об'єднання «Веселка».**

Нам барви чорної не треба

*Ну що за сон? Неначе диво —
Гаптує прапор жінка сива,
У синьо-жовтий стяг України
Вплітає чорну нить тканини.*

*Це чорне що? Земля та поле,
Багатства знак чи доля гола?
Немало ж чорного держави
На прапорах намалювали...*

*В нас чорного в житті розливи
І недарма українка сива
Темненьку крайку в стяг впліта,
Бо не прості, важкі літа.*

*Он з телевізора так люто
Рече про те, що призабуто,
Ненавістю аж закипає,
Все воріженьків проклинає.*

*А там, на площі, герць рамен,
Погонів блиск і тріск знамен
Та крик дзвонить аж гучно-жовчний,
Оскал злоби, пробачте, вовчий.*

*Було ж уже, невже забули,
Як кров лилась під жарким дулом,*

*Як брат у брата люто цілив,
Аж світ довкруг ставав немилум?*

*Дубовий хрест, червона зірка,
Мов зойк матуся, сирітство гірке...
Як на могилах їх знаходим —
Серця прощеннями холодим.*

*Зате в нас партій, бізнесменів,
Будинків-дачок, спрут «зелених»,
Крутих, п'яниць і нечестивих
Та бідних, хоч і нелінивих.*

*Як хто при владі — з смаком криєм,
Ситніше їсть — дістати б києм,
До церкви навіть стежки різні...
Невже єднанню справим тризну?*

*Хіба Кобзар не вчив єднатись,
В добрі і приятні брататись?
Без чвар — гетьмани панували,
Святу волю здобували.*

*Хай сон забудеться, сон-диво,
Стяг не гаптує жінка сива —
Нам барви чорної не треба,
А ниви злата, сині неба.*

ТРИ ЛЕБЕДІ

Новела

Чи є пора миліша, як осені зачаття? Жовтаві суknі на білих берізках, золоті листочки-крильця на кле-нах і урочисто-червоні шати старих груш... По травах, стернях, ріллях снується, виблискує мережка бабино-го літа. Яблуневий повів з садків, і терпко-солодкі дими вогнищ картопляного бадилля. І все це під звисо-чілими, освітлілими перед зазминками просинцями не-бес. Краса та й годі!

Ми, колишні хуторяни, поміж залишків своїх осель, де наділили по клаптю го-родів, вибираємо бульби. Он дві пари веселих сусідів — молоді, меткі, від них сміх, гомінкі балачки, хоч і мішків уже багатенько на-ставили з урожаю. Ген і дядько Семен порпається на грядках. Спрацьований, вибілений літама, якийсь вимучений долею-недо-лею. Минулої неділі рокови-ни справив по своїй любій хазяйці Парасці.

Зненацька усю хутірсь-ку осінню ідилію порушили дисгармонією дивні мотиви з-над осяйної і ще теплої голубизни. До нас низько мчала чомусь запізніла о цій

порі вервечка лебедів. Одне за одним встромлюємо в землю заступи, ставимо ко-шики і зачаровано вдивляе-мося в небо.

Але чому ж їх трійко? По-переду, вочевидь, пара — ширяють крило в крило, ози-ваються одне до одного, наче з любощами, ласкаво та лунко, навіть нам приєм-на їх бесіда. Обоє білі-білі, крила здіймають легко, аж повисит доквіл. Голівки по-вертають одне до одного.

Самітньо і непевно в цьому святково-веселому фарватері поодаль і наче б соромливо та безсило, ледь-ледь вимахує потемнілими і розпіреними крилами ще один лебідь. Ізгук від нього зрідка хрипливатий, сумний. Не лебідка, а лебідь це. Он і сусідка Галя гукає:

— То попереду парочка, бачите, лебідка таки менша, а он тї два великі, лебеді то.

— Бідолаха, — раптом вставляє своє сусідка Руслан-на. — Одинокий, самітній, ледь плетється за ними.

— А де дінеться, пропа-де сам, — каже Микола, чо-ловік Галі.

— А може, і він їй пара, може, теж любить її і женеть-

ся за нею, — задержувати і з насмішкою озивається зно-ву Руслана.

— Треба він їй, такий незугарний, бідак, навіть пір'я не помие, старий, ви-дять, — підсумовує Галина.

Дядько Семен з дашком п'ятірни над очима теж вдив-ляється у дивний політ білих красенів, хоч трійка їх под-аленіла і лише точечки білю-ють на синьому тлі неба за колгоспним садом. Усі до грядок припали, а дядькова постать незрушна і погляд його туди, де лебединий слід, де веселий легіт лебединої пари переплітається з хрип-луватим, сторожим і сумови-тим зруком лебедя-одинака.

Як уже сіли обідати гур-том, то жінки, не змовляю-чись, налили дядьку Семену повніше чарку, підклали м'ясяця побільше. А він, якийсь геть спохмурнілий і задуманий, уже по третій чарці такий озався:

— Додому оце піду, кар-топля почека. Розчиню тіс-то, пірижків напечу, бо не-ділька завтра, на могилку за-несу своїй лебідці. Любила Параска пірижки з оцими осінніми яблуками. А лебід-кою її я часто називав.

— А вас, дядьку Семе-не, як тітка називала? — допитується Руслана.

Знігнись старий і якоеь присоромлено, нехиті і ви-мучено одповів:

— Та ж лебедем своїм звала...

Було жуже, невже забули,
Як кров лилась під жарким дулом,

В прихистку тихім вишняків

В прихистку тихім вишняків
Сумує пуста, як вдова.

Нежилий хутір між садків,
Лиш вітер тужить і сова.

Схрестила руки під хрестом
Матуся літ уже з десятиком,
Піввіку, як святим попом
Підвали скроплені без тата.

Пора хатину розбирати —
Виймаєм бруси, двері, вікна,
Бо руйнувати — не будувати,
Живиці сльози — й хата зникне.

І ось лиш піч стримить самітньо
Й до серця хвиля б'є журбою —
Це ж більш теплом не буде літньо
Черинь пахтїть, манить собою.

Вогонь в печі не спалахне
І піднебіння не нагріє,
Лоскїтно житом не дихне,
Весело так не заярїє...

З ранньої лірики

Де тобою ходжені стежки...

Ти, травневим цвітом загорошена,
Стала мені вишенькою білою.
І пробач, що я отак не прошений
За тобою все ішов, за милою.

Вітерець голубив мою вишеньку,
Місяць цілував їй пелюстки.
Я ревниво йшов аж усю ніченьку,

Нам барви чорної не треба,
А ниви злата, сині неба.

Та туга ця не по печі,
Хоч хліб куплю, а хочу того —
Рука матусі на плечі
Не ляже у синочка свого.

Ласкаво більш не позове,
Аби нагрівсь, наївся хліба,
До печі вже не поведе
Така свята, свята без німба.

Темніє піч, черинь холодний,
Лопата й коцюба лежать.
Вже не жаринь, а попіль чорний,
Матуся з хлібом не стоять.

Чомусь не хочеться цеглинок
З старої печі повиймати,
Забуть тепло її частинок
Й притулку в долі вже не мати.

В прихистку тихім вишняків
Сумує піч, схиливсь димар —
Печаль і радість моїх днів
Та каяття якийсь тягар...

Де тобою ходжені стежки.

Там, де сад, де поле заколошене,
Де Горині сплески вже сумні...
Ти вінком з волошок прихорошена
Ще і досі в серці і у сні.

1959 рік.
Петро ГУМЕНЮК.